
RUSYA'NIN MÜTTEFİKİ BELARUS VE KIRIM

14.11.2016

Doç. Dr. Sezai Özçelik

Kırım Haber Ajansı, 13 Kasım 2016

Rusya Federasyonu başta Kırımın işgali olmak üzere dış politika konularında kendine müttefik ve dost ülkeler ile birlikte hareket etmektedir. Rusyanın dış politika alanında ona destek veren devletlerin yanı sıra, Rusyanın kurulmasına ön ayak olduğu uluslararası ve bölgesel örgütler gerektiğinde Rusyanın istediği yönde kararlar da alabilmekteydi.

Fakat Rusyanın en yakın müttefiklerinden birçoğu Kırımın işgalini tanımamıştır. Rusya ile uzun zaman birlikte ortak birçok konuda politikalar geliştiren Belarus, Kırımın işgalini tanımayan Rusya müttefiklerinden biri. 1994 yılında Belarusun başına geçen Lukashenko, Rusçayı resmi dil yaparak eski Sovyet sembollerini kullanarak yeni Belarus kimliği çerçevesinde yeni bir devlet kurmuştu. Lukashenko yıllarca Belarusça yerine Rusçayla halkına seslenmiştir. Ama Belarusun Nazi işgalinden kurtuluşunun 70nci yılında yani 2015 yılında ilk kez Rusça yerine Belarusça seçmesi herkesi şaşırtmıştı. Bunun altında yatan en önemli motif, Belarusun Rusyanın Kırımın işgali başta olmak üzere Ukrayna politikasını onaylamaması olabilir. Bir de şunu unutmamak lazım. Rusyanın Yakın Çevre Politikası, Rusça konuşulan tüm eski Sovyet bölgelerinin Rus etki alanı içinde olduğunu iddia etmektedir. Belarusun da ülkede Rusçanın resmi dil olması ile Rusyanın Ukraynadan sonraki etki alanı içinde olduğu düşünülebilir. Bu sebepten Belarus yönetimi Rusyaya yıllar sonra Belarusça yapılan konuşma ile mesaj göndermiş olabilir. Minsk yönetiminin Moskovaya mesajı açıktır. Biz Rusya ile yakın ilişkilerimizi sürdürmek istiyoruz; fakat Rusyanın uydusu ya da Rus topraklarının parçası haline dönüşmek istemiyoruz. Rusyanın Avrasyacılık politikasının en önemli savunucusu olan Minsk yönetiminin Putine karşı gelmesinin altında Lukashenkonun Rusyanın parçası olmamak istemesi yatmakta. Ayrıca Minskin katı yönetimine karşı Kremlinin etki sahibi olmasını önlemeye çalışmakta ve Belarusun Moskovadan bağımsız politikalar izleyebileceğinin altı çizilmek istenmektedir.

Belarus özellikle kendisi gibi Slav olan ve yakın akrabası olarak gördüğü Ukrayna ile Rusya arasında arabuluculuk yapmak istemekte ve iki ülke arasında köprü vazifesi görmeyi amaçlamaktadır. Bu yüzden Ukrayna ile Rusya arasında Minskte ateşkes görüşmelerinin yapılması raslantısal bir durum olmamıştır. Minsk bir yandan Ukraynanın toprak bütünlüğünü savunurken Kırımın de facto Rusyanın parçası olduğunu da kabul etmektedir. Belarus lideri Lukashenko Kırım ve Ukraynanın Rusyanın parçası olduğu kabul edilirse o zaman Sibiryanın büyük kısmını Rusyanın

Moğolistan ve Kazakistana geri vermesi gerektiğini bile dile getirmiştir.

Belarusun bu çıkışlarına rağmen özellikle ticari, finansal ve gaz alanlarında Rusyanın yardımına bağımlı olduğu unutulmamalıdır. Yılda 2 milyar Amerikan doları Rusyadan yardım almasına rağmen Belarus kendi yakın çıkarlarının Rusya tarafından tehdit edilmesi halinde Rusya dış politikasına paralel hareket etmeyeceğini ortaya koymaya çalışmaktadır. Rusya ile Ukrayna arasında Minsk görüşmeleri ile barış arabulucu rolü üstlenen Belarus, bir anlamda Batı ile yakınlaşmak istediğini de belirtmiş olmaktadır. Ayrıca gerektiğinde Rusyadan bağımsız politika izleyebileceği sinyalini de vermektedir. Rusyanın bölgeyi istikrarsızlaştırması halinde Belarus, Rusya ile ters düşebileceğini göstermiştir. Rusya dış politika yapıcıları bir anlamda bunu görerek hareket etmekte ve bazı konularda çok aşırı politikalar izlemekten kaçınmaktadır. Belki Belarus gibi yakın Rus müttefiklerinin Rusya ile birebir aynı politikalar izlememesi, Batının yaptırımlarına göre daha etkin olabilmektedir. Rusyaya müttefik olan devletlerin ulusal çıkarları ve güvenlikleri için Rusyayı karşılarına alma olasılıklarının olması, Rusyanın Kırım başta olmak üzere birçok dış politika meselesinde farklı davranmasına neden olabilecektir.

27 Mart 2014te Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda Ukraynanın toprak bütünlüğünü destekleyen ve Kırımda 16 Mart 2014 tarihinde yapılan yasa dışı referandumun tanınmaması için oylama yapılmıştır. Bu oylamada 100 lehte, 58 çekimser ve 11 tane karşı oy kullanılmıştır. BM Genel Kuruluna karşı oy kullanan ülkeler arasında Belarus, Bolivya, Küba, Kuzey Kore, Nikaragua, Sudan, Suriye, Venezuela ve Zimbabwe bulunmaktaydı.

Kısaca, Belarus Rusya karşısında Ukrayna ve Kırım konusunda dengeli ve mesafeli politika izleyerek kendi yakın ulusal çıkarlarını gerektiğinde savunabileceğini göstermiştir.

Kaynak/Source: